

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра вогневої підготовки, факультет №3

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
обов'язкових компонент освітніх програм
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»;

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»;

Форма навчання: Денна, заочна;

Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності».

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від __.08.2023 № __

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від __.08.2023 № __

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
зі спеціальних дисциплін
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від __.08.2023 № __

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС
(Протокол від __.08.2023 № __)

Розробники:

- Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
- Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
- Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Пабат О.В.

Рецензенти:

1. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
2. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Денна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, освітня кваліфікація, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема 3: «ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТІВ»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»		-	2/4					

Заочна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, освітня кваліфікація, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема 3: «ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТІВ»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»		-	-/6					

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема 3: «ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТІВ»

Мета заняття: 1. Виховати відповідальне ставлення до вогнепальної зброї та впевненість дій при поводженні з нею.
2. Оволодіти прийомами та правилами стрільби з пістолетів.
3. Шляхом тренування, досягти вміння володіння прийомами зі зброєю.

Кількість годин: 2 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Навчальні питання:

- Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
- Підготовка до стрільби.
- Виконання пострілу.

4. Припинення стрільби.

Матеріальне забезпечення:

1. Навчальні пістолети Макарова – на кожного студента.
2. 9 мм патрони навчальні – 3 шт. на кожного студента.
3. Кобури – на кожного студента.
4. Мультимедійний проектор.
5. Екран.
6. Стенди.
7. Крейда, класна дошка.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- *Перевірити наявність студентів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Перевірити готовність аудиторії та матеріального забезпечення до заняття.*
- *Провести перевірку знання вивченого матеріалу із застосуванням контрольних карток.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Перейти до викладання матеріалу.*

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.

Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним стріляючим самостійно або за командою керівника стрільб у випадках:

- 1) появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низьколітаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб;
- 2) підняття білого прапора (у темну пору доби – увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;
- 3) виникнення пожежі під час стрільби;
- 4) втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

Під час виконання вправи зі стрільби категорично забороняється:

- 1) заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;
- 2) виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;
- 3) спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;
- 4) відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;
- 5) одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);
- 6) залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

Стрільба з пістолета складається з виконання таких прийомів:

- а) підготовка до стрільби** (заряджання пістолета, прийняття вихідного положення);
- б) виконання пострілу** (прицілювання, спуск курка);
- в) припинення стрільби** (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета);

Перед початком виконання вправи зі стрільби керівник стрільб на вихідному рубежі перевіряє готовність зміни (стрільця) до її виконання, після чого дає роздавачеві боєприпасів команду видати зміні (стрільцю) боєприпаси.

Стрілець, який отримав боєприпаси, оглядає їх та голосом доповідає керівнику стрільб, наприклад: **«Студент Романенко три бойові патрони отримав та оглянув!»**. За наявності зауважень до цілісності та якості боєприпасів, стрілець доповідає про них керівнику стрільб, а керівник стрільб уживає заходів для їх заміни.

За командою керівника стрільб **«Спорядити магазин!»** зміна (стрілець) самостійно споряджає магазин (магазини) та приєднує його до зброї (вкладає до кишені для запасного магазину кобури, підсумку, розвантажувального жилета).

Керівник стрільб, переконавшись, що до стрільби все готове, визначає кожному стрільцю його ціль (мішень) та подає одну з таких команд: **«На рубіж відкриття вогню – кроком (бігом) руш!»**, **«Приготуватися!»**, що одночасно є наказом для переміщення зміни (стрільця) на рубіж відкриття вогню;

Перемістившись на рубіж відкриття вогню, зміна (стрілець) одягає захисні окуляри, протишумові навушники, приймає положення для стрільби та, зайнявши вихідне положення, голосом доповідає про готовність, наприклад: **«Студент Романенко до стрільби готовий!»**.

Виключно за командою керівника стрільб: **«Вогонь!»** («Рух!», «Уперед!», «Старт!») або за звуковим сигналом таймера зміна (стрілець) розпочинає виконання вправи зі стрільби, після завершення виконання якої доповідає,

наприклад: **«Студент Романенко стрільбу закінчив!»**, після чого за командою **«Зброю до огляду!»** забезпечує огляд зброї керівником стрільб.

Після огляду зброї керівник стрільб подає команду **«Оглянуто!»** та, переконавшись в її виконанні зміною (стрільцем), подає команду **«Відбій!»**. За необхідності огляду мішеней керівник стрільб подає команду **«Зміна до мішеней кроком (бігом) руш!»**. На рубежі огляду мішеней зміна (стрілець) повинна зупинитися, а керівник стрільб - оголосити кожному стрільцю його результати та оцінку.

Після огляду мішеней зміна (стрілець) за командою керівника стрільб повертається на вихідний рубіж.

При виконанні вправ зі стрільби вогонь ведеться:

у статичному положенні – постріли виконуються стрільцем стоячи, з коліна, у присіді, лежачи, не змінюючи положення в просторі;

у динамічному положенні – постріли виконуються стрільцем у русі (без зупинки).

Види вихідного положення:

«зброя розряджена» – пістолет у кобурі (розвантажувальному жилеті) розряджений, без магазина в рукоятці;

«зброя в кобурі» – пістолет зафіксований у кобурі, усі патрони в магазині, запобіжник увімкнений;

«заряджена зброя в кобурі» – пістолет зафіксований у кобурі, патрон у патроннику, решта патронів – у магазині, запобіжник увімкнений;

«позиція очікування» – стрілець утримує пістолет, автомат (штурмову гвинтівку) стволом, спрямованим під кутом 45-60 градусів угору або вниз у напрямку лінії мішеней, запобіжник увімкнено або вимкнено.

Залежно від умов вправи може займатися положення для стрільби стоячи, з коліна, у присіді, лежачи;

«позиція готовності» – стрілець тримає заряджену зброю (пістолет – одnorучним або дворучним хватом біля тулуба, на рівні сонячного сплетіння), стволом, спрямованим під кутом донизу в напрямку лінії мішеней, указівний палець сильної руки знаходиться на запобіжній скобі, рамці пістолета або вздовж затвора (для штурмової гвинтівки (автомата) – на ствольній коробці).

Наявність магазина в рукоятці та патронів у магазині визначається умовами виконання вправи. Позиція може займатися в положенні для стрільби стоячи, з коліна, у присіді, лежачи;

Приведення зброї в готовність передбачає:

- спрямування стрільцем ствола зброї в бік цілі (мішені), вимкнення запобіжника та досилання патрона до патронника (вихідні положення «зброя розряджена», «зброя в кобурі», «позиція очікування»);

- спрямування стрільцем ствола зброї в бік цілі (мішені), вимкнення запобіжника та поставлення курка на бойовий звід (вихідне положення «заряджена зброя в кобурі»).

Команди та доповіді, що подаються керівником стрільб і доповідаються стрільцем (змінною, групою) під час виконання вправ зі стрільби:

1) команди:

«Вгору!» – перед зміною положення для стрільби;

«Відхід!» – перед початком руху від мішені;

«Зброю на запобіжник!» – для увімкнення запобіжника;

«Перенесення зброї!» – для зміни способу тримання зброї;

«Рух!», «Старт!», «Уперед!» – перед початком руху стрільців у напрямку мішені;

«Тактична заміна!» – для заміни магазина з меншою кількістю патронів магазином з більшою кількістю і використання його надалі;

2) доповіді:

«Вгору!» – перед зміною положення для стрільби, що дублює відповідну команду керівника стрільб або доповідь іншого стрільця групи;

«Відхід!» – перед початком руху від мішені, що дублює відповідну команду керівника стрільб;

«Готовий!» – перед початком виконання вправи, після усунення затримки при стрільбі, заміни магазина та готовності до ведення вогню;

«Довгий пустий! Працюю коротким!» – при закінченні патронів в автоматі (штурмовій гвинтівці) та використання надалі пістолета;

«Доповнюю!» – при заміні зброї чи магазинів після доповіді одного зі стрільців групи: **«Контролюю! Доповнюю!»**;

«Зміна!» – доповідь стрільця, який контролює мішень, для перегрупування (дублюється стрільцями групи);

«Контролюю! Доповнюю!» – доповідь стрільця, який контролює мішень для надання можливості заміни зброї чи магазинів іншому стрільцю групи;

«Перенесення зброї!» – перед зміною способу тримання зброї, що дублює відповідну команду керівника стрільб;

«Прикриваю!» – доповідь стрільця, який буде вести вогонь після доповіді одного зі стрільців групи: **«Проблема!»**;

«Проблема!» – у разі виникнення затримки при стрільбі чи закінченні патронів;

«Пустий!» – після закінчення патронів;

«Рух!» – перед початком руху в напрямку мішені, що дублює відповідну команду керівника стрільб;

«Тактична заміна!» – перед зміною магазина з меншою кількістю патронів магазином з більшою їх кількістю;

«Ціль!» – після візуальної ідентифікації мішені, яку необхідно вразити;

«Чисто!» – після враження мішені та її візуальної перевірки.

Прийоми та правила стрільби можна викладати на прикладі виконання однієї з вправ навчальних стрільб першої категорії.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі. Пістолет з магазином без патронів знаходиться в кобурі на поясному ремені.

За командою керівника стрільб роздавач патронів видає кожному стріляючому патрони, виходячи з умов вправи, яка виконується.

Під час тренування студенти отримують навчальні патрони, оглядають їх та доповідають: **«Студент Романенко три (чотири, ...) бойові патрони одержав та оглянув».**

За командою керівника стрільб: **«Зміна, спорядити магазини»** необхідно виконати спорядження магазину патронами.

Для спорядження магазину патронами необхідно:

Вилучити магазин з основи рукоятки, не виймаючи пістолета із кобури; спорядити магазин патронами, для чого утримуючи магазин у лівій руці, правою рукою вставляти в магазин один за одним патрони, натискаючи при цьому великим пальцем до тих пір, поки патрон не зайде за верхні загнуті краї бокових стінок корпусу магазину, просунути його капсулем впритул до задньої стінки корпусу магазину; уставити магазин в основу рукоятки, також не виймаючи пістолета з кобури.

Якщо пістолет і магазин знаходяться на стойці для стрільби окремо, то стрілець споряджає магазин патронами і далі тримає його в руці.

2. Підготовка до стрільби.

За командою **«Зміна, заряджай!»** необхідно прийняти положення для стрільби і виконати заряджання пістолета.

Для заряджання пістолета необхідно:

Якщо зброя знаходиться в кобурі, стрілець дістає її, направляє на мішень, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник та доповідає про готовність. Для прийняття вихідного положення **«заряджена зброя в кобурі»**, стрілець дістає пістолет, направляє його стволом на мішень, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник, повертає пістолет у кобуру та доповідає про готовність. Якщо ж пістолет знаходиться на стійці для стрільби, стрілець бере його сильною рукою, направляє стволом на мішень, приєднує магазин до основи рукоятки, вимикає запобіжник, досилає патрон у патронник, вмикає запобіжник та доповідає про готовність: **«Студент Романенко до стрільби готовий!»**.

За командою **«Приготуватися!»**, перебуваючи у вихідних положеннях **«зброя розряджена»**, **«зброя в кобурі»** або **«позиція очікування»**, стрілець обирає відповідне положення для стрільби та доповідає про готовність.

Керівник стрільб, переконавшись у приготуванні до стрільби, подає команду **«Вогонь!»**.

За командою «Вогонь!» необхідно:

- перебуваючи у вихідному положенні **«зброя розряджена»**, **«зброя в кобурі»**, стрілець дістає пістолет з кобури, направляє його стволом на мішень, вимикає запобіжник, досилає (імітує) патрон у патронник та здійснює (імітує) визначену умовами виконання вправи кількість пострілів;

- перебуваючи у вихідному положенні «заряджена зброя в кобурі», стрілець дістає пістолет з кобури, направляє стволом на мішень, вимикає запобіжник, ставить курок на бойовий звід (у разі необхідності) та здійснює визначену умовами виконання вправи кількість пострілів;

- перебуваючи у вихідному положенні «позиція очікування», стрілець спрямовує ствол у напрямку мішені, вимикає запобіжник (у разі необхідності), ставить курок на бойовий звід та здійснює визначену умовами виконання вправи кількість пострілів.

3. Виконання пострілу.

Для виконання пострілу необхідно:

Вибрати область прицілювання; не припиняючи спостереження за ціллю, витягти праву руку з пістолетом уперед, утримуючи пістолет за рукоятку кистю правої руки; накласти вказівний палець цієї руки першою фалангою на хвіст спускового гачка; витягти по лівій стороні рукоятки великий палець правої руки паралельно напрямку ствола; руку зі зброєю тримати вільно, без напруги, кисть тримати в площині, що проходить через вісь каналу ствола і лікоть руки; рукоятку пістолета не стискати і тримати її по можливості одноманітно.

Прицілювання - це комплекс дій стріляючого, призначений для придання каналу ствола пістолета положення в просторі, який забезпечує політ кулі в потрібному напрямку та на необхідну відстань.

Для прицілювання необхідно:

Затримати подих на природному видиху, закрити ліве око, а правим дивитися через проріз цілика на мушку так, щоб мушка знаходилась посередині прорізу, а вершина її нарівні з верхніми краями цілика; у такому положенні підвести пістолет під точку прицілювання (не звалюючи його) і одночасно почати натискання на хвіст спускового гачка.

Для спуску курка необхідно:

Утримуючи подих, плавно натискати першим суглобом вказівного пальця на хвіст спускового гачка, поки курок непомітно для стріляючого, як би сам собою, не зірветься з бойового зводу, тобто поки не відбудеться постріл.

При попередньо зведеному курку варто мати на увазі, що спусковий гачок має деякий вільний хід, при якому пострілу не відбудеться.

При натисканні на хвіст спускового гачка тиск пальця робити прямо назад.

Стріляючий повинен плавно збільшувати тиск на хвіст спускового гачка протягом того часу, коли вершина рівної мушки сполучається з точкою прицілювання; коли ж мушка відхилиться від точки прицілювання, стріляючий повинен, не збільшуючи, але і не послабляючи тиск, виправити наведення і, як тільки рівна мушка знову сполучиться з точкою прицілювання, знову плавно підсилити натискання на хвіст спускового гачка.

При спуску курка не слід бентежитися незначними коливаннями мушки в точці прицілювання; прагнення зробити спуск обов'язково в момент найкращого збігу мушки з точкою прицілювання може викликати різке натискання на спусковий гачок, а звідси – неточний постріл.

Якщо стріляючий, натискаючи на хвіст спускового гачка, відчуває, що не може більше не дихати, треба, не послабляючи і не підсилюючи натискання пальця, перевести подих і, знову затримавши його, продовжувати плавно дожимати спусковий гачок.

Надати студентам час для тренування в прицілюванні і спуску курка з бойового зводу самостійно.

4. Припинення стрільби.

Припинення стрільби може бути тимчасове і повне.

Для тимчасового припинення стрільби подається команда: «**Стій!**».

За цією командою стріляючий повинен припинити натискання на спусковий гачок; утримуючи пістолет у правій руці, великим пальцем цієї руки підняти прапорець запобіжника уверх (увімкнути запобіжник), і, якщо потрібно, перезарядити пістолет.

Для перезарядження пістолета потрібно:

- витягти магазин з основи рукоятки пістолета;
- уставити споряджений магазин в основу рукоятки;
- якщо має бути стрільба, увімкнути запобіжник (опустити прапорець униз)

і, якщо стрільба вестиметься з попереднім зведенням курка, поставити курок на бойовий звід. (Якщо перед перезарядженням були витрачені всі патрони, необхідно відвести затвор назад і відпустити його.)

Для повного припинення стрільби подається команда «**Розряджай!**».

За цією командою стріляючий повинен:

- припинити натискання на хвіст спускового гачка;
- увімкнути запобіжник;
- розрядити пістолет.

Для розряджання пістолета потрібно:

- витягти магазин з основи рукоятки;
- вимкнути запобіжник (опустити прапорець униз);
- витягти патрон з патронника, для чого, утримуючи пістолет у правій руці за рукоятку, лівою рукою відвести затвор назад і відпустити його; підняти з землі (підлоги) патрон, викинутий затвором з патронника, і обтерти його ганчіркою;
- увімкнути запобіжник;
- сховати пістолет у кобуру;
- вилучити патрон з магазину: узявши магазин у ліву руку, великим пальцем правої руки зсунути патрони один за одним уперед по подавачу магазину і підхопити їх долонею тієї ж руки;

- вилучити пістолет з кобури; уставити магазин у основу рукоятки; знову сховати пістолет у кобуру і застебнути кришку кобури.

Надати студентам час для тренування в тимчасовому і повному припиненні стрільби самотійно.

Під час виконання вправи, після витрачення усіх патронів з магазину, затвор зупиняється на затворній затримці.

Студент припиняє натискання на хвіст спускового гачка, прибирає вказівний палець на спускову скобу, спрямовує пістолет у безпечному напрямку (уверх під кутом 45°- 60° убік мішеней) та доповідає про закінчення стрільби: **«Студент Романенко стрільбу закінчив!»**.

Керівник стрільб, переконавшись у закінченні стрільби, подає команду: **«Зброю до огляду!»**.

За командою **«Зброю до огляду!»** стрілець від'єднує магазин від основи рукоятки пістолета (стволом у напрямку мішеней), кладе його під великий палець сильної руки з протилежного боку від вікна для екстракції гільз так, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора, забезпечує перевірку патронника та магазину керівником стрільб. Якщо при виконанні вправи було використано більше одного магазину, стрілець надає для огляду всі використані магазини;

За командою **«Оглянуто!»** стрілець (не змінюючи напрямку ствола) знімає затвор із затворної затримки, здійснює спуск курка з бойового зводу, вмикає запобіжник, приєднує магазин до основи рукоятки пістолета і повертає зброю в кобуру (кладе на стійку для стрільби).

Надати студентам час для тренування дій за командою «Оглянуто!»

У разі якщо було перевищено час, відведений на виконання вправи, або керівник стрільб подав команду: **«Стій! Припинити вогонь!»** (**«Стоп!»**, **«Час!»**) і, як наслідок, залишилися невикористані патрони, стрілець вмикає запобіжник, після команди: **«Розряджай!»** від'єднує магазин від основи рукоятки (не змінюючи напрямку ствола), вмикає запобіжник, відводить затвор у крайнє заднє положення та вилучає патрон з патронника, здійснює спуск курка з бойового зводу, вмикає запобіжник, повертає зброю в кобуру (на стійку запобіжником догори), виймає патрони з магазину та приєднує його до зброї, підбирає вилучений патрон (у разі наявності);

Під час виконання вправ зі стрільби з пістолета стрільці можуть проводити тактичну та бойову заміну магазину.

Під час **тактичної заміни магазину** стрілець мізинцем, безіменним та середнім пальцями слабкої руки дістає з кобури (підсумка, розвантажувального жилета) запасний магазин та, утримуючи його, натискає великим пальцем руки, що утримує зброю, кнопку фіксатора магазину (при використанні пістолета Макарова або автоматичного пістолета Стечкіна натискає великим пальцем слабкої руки заціпку магазину в основі рукоятки пістолета), водночас за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців слабкої руки витягує магазин з рукоятки пістолета і поворотом кисті слабкої руки навколо себе замінює його запасним.

Під час **бойової заміни магазина** стрілець сильною рукою робить різкий напівоберт за часовою стрілкою з одночасним натисканням великим пальцем на кнопку фіксатора магазина в основі рукоятки пістолета з метою його викидання; водночас слабкою рукою дістає запасний магазин з кобури (підсумка, розвантажувального жилета) та вставляє в основу рукоятки пістолета (при використанні пістолета Макарова або автоматичного пістолета Стечкина вільною рукою дістає запасний магазин та, утримуючи його в руці, натискає великим пальцем слабкої руки на защіпку магазина в основі рукоятки пістолета, за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців слабкої руки витягує магазин з рукоятки пістолета і замінює запасним магазином); після заміни магазина стрілець досилає патрон у патронник (вільною рукою знімає затвор із затворної затримки).

Витягнутий магазин після візуальної оцінки стрілець вставляє в кишеню для запасного магазина кобури (розвантажувального жилета) або в підсумок.

Дії стрільців під час виконання вправ зі стрільби з пістолета однією рукою за умов виникнення затримки при стрільбі із затвором у передньому положенні чи закінченні патронів:

Після виникнення затримки при стрільбі із затвором у передньому положенні стрілець доповідає: **«Проблема!»**, відразу переходить у положення для стрільби з коліна на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї та усуває затримку на пістолеті із затвором у передньому положенні (дія повинна бути миттєвою) шляхом удару основою рукоятки пістолета об праве (ліве) стегно, досилає патрон у патронник шляхом чіплення цілика за кобуру чи поясний ремінь та різким рухом пістолета донизу. Після цього стрілець самостійно виносить пістолет на лінію прицілювання та виконує постріли;

Після закінчення патронів стрілець доповідає: **«Проблема!»**, відразу переходить у положення для стрільби з коліна на праве (ліве) коліно з одночасною візуальною перевіркою вогнепальної зброї та усуває затримку на пістолеті із затвором у задньому положенні (затвор пістолета при цьому стає на затворну затримку, що сигналізує про пустий магазин та необхідність його заміни), від'єднує магазин від основи рукоятки натисканням великим пальцем правої руки (вказівним – лівої) на кнопку фіксатора магазина (засувку), поміщає пістолет у кобуру або затискає його між гомілкою і стегном спрямованим стволом у бік від стрільця, вільною рукою дістає магазин з підсумка та приєднує його до основи рукоятки, дістає зброю з кобури (бере з місця затискання між гомілкою та стегном), великим пальцем правої руки (вказівним – лівої) знімає пістолет із затворної затримки, виносить пістолет на лінію прицілювання та здійснює постріли.

Після виконання стріляючими команди **«Оглянуто!»**, керівник стрільб подає команду: **«До мішеней кроком руш!»**.

На рубежі огляду мішеней зміна (стрілець) повинна зупинитися, а керівник стрільб - оголосити кожному стрільцю його результати та оцінку.

Керівник стрільб виставляє оцінки в журнал, після чого подає команду: **«Кругом! На вихідний рубіж кроком руш!»**.

Стрільці вирушають на вихідний рубіж, де їх чекає наступна зміна.

За командою «**Передати зброю!**», зміна, яка виконала вправу, передає зброю наступній зміні.

Надати можливість студентам декілька разів виконати цілком усі прийоми стрільби з дотриманням правил, нагадуючи порядок дії під час виконання того чи іншого прийому.

Прийняття положення для стрільби стоячи з двох рук:

Однією з характеристик швидкісної стрільби є спосіб утримання зброї двома руками. Існує декілька варіантів положення для стрільби та хвата пістолета двома руками.

Варіант 1.

Вказівний палець лівої руки охоплює спускову скобу пістолета, а великий палець розміщується над великим пальцем правої руки або відводиться убік.

Пальці правої руки розміщуються під пальцями лівої. Якщо стрілець шульга - хват виконується навпаки.

При утриманні зброї руки зігнуті в ліктях; лікті розведені в сторони - униз (права рука розігнута більше, ніж ліва), утворюючи характерний “трикутник”. При цьому зусилля правої руки повинно бути спрямовано від себе.

Зусилля лівої руки докладаються в протилежну сторону - до себе.

Кисті та передпліччя слід утримувати напруженими, в той час як плечовий пояс повинен бути розслаблений.

При стрільбі на відстані 25 м та більше пістолет утримується на випрямлених руках, що забезпечує однакову відстань від ока до прицілу.

При занятті вихідного положення стріляючий займає характерну позицію.

Корпус частково розвернутий лівим боком уперед, що зменшує площу враження стріляючого.

Ноги на ширині плечей, ліва нога спереду, коліна дещо зігнуті.

Варіант 2.

Стрілець тримає пістолет за основу рукоятки кистю сильної (якщо стрілець правша, то правої) руки. Кисть слабкої (відповідно, - лівої) руки накладається поверх кисті сильної руки так, що середній палець кисті слабкої руки знаходиться між середнім та безіменним пальцем кисті сильної руки, а витягнутий вздовж затвора пістолета вказівний палець кисті сильної руки знаходиться на одному рівні з також витягнутим вздовж затвора пістолета та притиснутим до нього великим пальцем кисті слабкої руки. Великий палець кисті сильної руки накладається поверх основи великого пальця кисті слабкої руки. При цьому зусилля стискання рукоятки пістолета кистю сильної руки становить 40%, а слабкої – 60% від загального зусилля стискання рукоятки.

При утриманні зброї руки слід тримати прямими та напруженими, плечі опущені, плечовий пояс розслаблений, голова дивиться прямо. Корпус тіла знаходиться у площині паралельній площині мішені (мішеней), частково

нахилений уперед (у бік мішеней). Ноги на ширині плечей, стопи ніг спрямовані у бік мішені (мішеней), коліна можуть бути дещо зігнуті.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Дати команду зібрати навчальні пістолети та патрони, кобури, перевірити їх наявність та стан.

Відповісти на запитання студентів. Провести опитування декількох студентів для закріплення матеріалу.

Коротко підвести підсумок занять.

Оголосити оцінки, дати завдання на самопідготовку.

Рекомендована література:

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;
2. Закон № 2123-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;
3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;
4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;
5. Паспорт «9мм пістолет «Форт-12 (17)»;
6. Настанова зі стрілецької справи «9мм пістолет Макарова».
7. В.Ф. Глущенко «Навчання швидкісній стрільбі з пістолетів»;
8. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.
9. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.